

Samarbeid og næringsvirksomhet

Samarbeid mellom tannleger er positivt både faglig og økonomisk. Når myndighetene har ønsket å praktisere gjeldende lovverk og vil kreve moms på utleie av utstyr og pasientportefølje, har Tannlegeforeningen innvendt at dette vil være å avgiftsbelaste et samarbeid som er nyttig for pasientene og som i mange tilfeller er en del av helsetjenesten. Det at kolleger tilfører hverandre faglige kunnskaper er i seg selv gunstig. I tillegg oppnår man rasjonell bruk av utstyret og gunstigere avtaler med leverandørene av forbruksmateriell.

Slikt samarbeid er imidlertid ikke konfliktløst. Generelt har arbeidsgivere gjennom de siste 20–30 årene i stigende grad møtt utfordringer ved at høyt utdannede arbeidstakere – såkalte gullsnipper – stiller krav og opptrer som faglige individualister med sterke meninger om hvilket innhold livet skal ha. Du ska'kke komme her og komme her! Slik har jo faktisk tannlegene vært i uoverskuelig fortid; individualister som ikke alltid evnet å gå i takt med andre kolleger. Ikke faglig og heller ikke økonomisk. Foreningen utarbeidet samarbeidsavtaler som skulle forebygge konflikter. Disse var myntet på forholdsvis små virksomheter og en annen virkelighet enn dagens. For det første har våre privatpraktiserende medlemmer alltid understreket betydningen av det frie tannlegevalg. For det andre endret konkurranseforholdene

seg i 1995 med honorartariffens fall – den frie konkurranse skulle råde. Dessuten har tennene alltid tilhørt pasientene. Det gjør de fortsatt.

Oslo likningskontor har signalisert at flere av samarbeidsavtalene de har fått innsikt i, har preg av å være ansettelses. Slik sett mener man der i gården at det skulle vært betalt både feriepenger og arbeidsgiveravgift. Et kriterium for at leietakeren driver selvstendig næring er at vedkommende praktiserer «for egen regning og risiko». Da NTF reviderte samarbeidsavtalen i 2003, ble dette vektlagt. Selv om Oslo likningskontor ikke har godkjent denne, mener vi – med støtte fra kontraktsjuridisk ekspertise – at den i større grad enn tidligere selvstendiggjør leietaker. Den nye avtalen har som utgangspunkt at pasienter som kun er behandlet av leietaker, er å anse som «tilhørende» denne.

Forutsetningen for den frie konkurranse fra 1995 er uansett at pasientene fritt og opplyst skal kunne velge prisnivå, behandlingsprofil og behandler. Det skulle bare mangle. Det er pasientenes behov vi lever av.

Det er da bekymringsfullt å se et stigende antall konflikter mellom eiere og leietakere, konflikter på et helt annet nivå enn tidligere. Flere saker ser nå ut til å havne i rettsapparatet. Eiertannlegene har som utgangspunkt at de eier en betydelig goodwill, og uenighet oppstår både med hensyn til leieprosent og «eierskap» til pasientene. Mange

kontrakter er i stor grad bearbeidet og skjerpet i forhold til NTFs samarbeidsavtale, og utleier opplever at disse brytes. Dette er spørsmål som må få en avklaring slik at NTF, begge parter forening, kan gi medlemmene råd som er i pakt med gjeldende rettsoppfatning.

Mye tyder på at marginene i tannlegevirksomhet fortsatt, ti år og 70 % prisstigning etter opphevelsen av honorartariffen, ikke er store nok til at tredje part kan tjene nevneverdig på tannlegens arbeidsinnsats. Hovedpoenget med samarbeidet burde stadig være rasjonell drift og faglig utveksling.

Det synes nå å være betimelig at NTF støtter rettssaker av prinsipiell karakter. Vi skal ikke se bort ifra at rettspraksis kan komme til å sette våre tradisjonelle oppfatninger på prøve. Fremfor alt er det helsearbeid vi bedriver – etter 1995 i økonomisk konkurranse med våre kolleger. Vi skal ha en fortjent økonomi som står i forhold til arbeidsinnsatsen. Men dersom odontologien reduseres til kun å bli et verktøy for tildels ublu næringsvirksomhet, er vi etter mitt syn på ville veier. Dette gjelder hva enten tannlegen er eier eller leietaker.

Carl Christian Blich